

המחלקה הימית של הפלמ"ח

המחלקה הימית של הפלמ"ח פעלה מדצמבר 1943 עד אפריל 1945. מפקדה היה זלמן פרח. הכוח הימי של הפלמ"ח נועד מראשיתו למלא תפקיד כפול: צבאי - לחימה ימית, ואזרחי - העפלה. מפקד הפלמ"ח, יצחק שדה, יזם את הקמתו מתוך שאיפה לאמן את לוחמי החטיבה בצליחת מכשולי מים ובמעבר דרך הים כחלק מהכשרתם המקצועית. בנוסף, גם דרישתם של אנשי 'המוסד לעלייה ב', לגבש צוותים מיומנים שיעסקו בהבאת מעפילים, הייתה גורם מכריע בהקמת הכוח הימי בפלמ"ח.

בראשית שנת 1944 הוקמה פלוגת המטה - פלוגה ז', בפיקודו של יהודה בריגר (ברק). לפלוגה זו קובצו כל "המחלקות המיוחדות" של הפלמ"ח, ובהן גם המחלקה הימית. באותה עת עלו הימאים הראשונים של הפלמ"ח על ספינות סוחר ודייג, במטרה לרכוש ניסיון מעשי בעבודה הימית. בהמשך, עקב תנאי הלימוד הקשים בשטח, שונתה מתכונת ההשתלמות המקצועית של אנשי המחלקה הימית, בסיוע 'המוסד לעלייה ב'. 12 איש הצטרפו לקורס מכונאים שנערך בקיבוץ יגור. היתר נחלקו לשניים: חלק אחד החל בסיוורים בחופי הארץ במגמה לסרוק אותם לצורך איתור מקומות ראויים לנחיתת אוניות מעפילים, וחלק שני עסק באימון הימי.

לקראת תום מלחמת העולם השנייה, החליט מטה הפלמ"ח כי צורכי ההעפלה הדוחקים מחייבים להרחיב את מסגרת היחידה הימית. באפריל 1945 הופרדו הימאים מפלוגה ז', והם אורגנו בפלוגה חדשה - פלוגה י' שכונתה הפל"ים (הפלמ"ח הימי). לכוח זה נקבעו ארבעה תפקידים עיקריים: ביצוע ההעפלה, חבלה ימית - הכשרת חבלנים ימיים לפגיעה בכלי שייט ובמתקני חוף של הנאצים, תובלה ימית - הפעלת כלי שייט להובלת יחידות, אספקה ותחמושת ויחידות נחיתה - אימון יחידות רגלים להשתמש בכלי שייט בעלי יכולת נחיתה בחוף האויב.

